

AZ ÁLLAMHATÁRHOZ KAPCSOLÓDÓ RENDŐRI FELADATOK KORRUPCIÓS KOCKÁZATAI A JÁRVÁNYÜGYI VESZÉLYHELYZET TÜKRÉBEN

1. Bevezetés

A SARS-CoV-2 vírus által okozott COVID-19 elnevezésű betegséget 2019 decemberében fedezték fel a kínai Vuhan városában. Mivel az új kórokozó könnyen és fenntarthatóan terjedt az emberek között, a népesség számára eddig nem ismert új megbetegedést jelentett, amely komoly tüneteket okozott, így a WHO már 2020. március 12. napján pandémiává nyilvánította a megbetegedéseket, ami koronavírus járvánként került be mindannyiunk tudatába. A vírus villámgyorsan terjedt szét a Föld összes kontinensén, súlyos megbetegedéseket, megdöbbentő számú halálos áldozatot okozva. Rövid időn belül minden ország számára nyilvánvalóvá vált, hogy a vírus terjedését az orvostudomány védőoltás hiányában megakadályozni nem tudja, azonban annak lassítása szükséges. Erre pedig nem mutatkozott más megoldás, mint az emberek közti érintkezések számának csökkentése. Ez alapjaiban változtatta meg az addigi felgyorsult, globalizált világunkat, mely működésének, fejlődésének egyik fő pillére az volt, hogy az emberek és áruk gyorsan, szabadon, szinte ellenőrzés nélkül mozghattak bizonyos régiókban egyes országok között, mint például a schengeni övezetben.

Az egészségügyi ellátórendszer felkészítése és az emberek közti érintkezések számának csökkentése érdekében szinte minden ország rövid időn belül kihirdette a veszélyhelyzetet, kijárási tilalmat, vagy kijárási korlátozást vezetett be, továbbá lezárta a határait. A pandémiának ebben a szakaszában már nem csak egészségügyi feladat volt a járvány terjedésének megakadályozása, hanem komoly rendészeti feladatot, egyben kihívást is jelentett.

Magyarországon a kormány 2020. március 11. napján hirdette ki a veszélyhelyzetet,¹ és még ugyanezen a napon visszaállította a határellenőrzést a szlovén és az osztrák határon, megtiltotta a Kínából, Olaszországból, Koreai Köztársaságból és Iránból érkező külföldi személyek Magyarországra történő belépését, az ezekből az országokból hazautazó magyar állampolgárok részére pedig orvosi vizsgálatot és intézményi-, vagy házi karantén elrendelését tette kötelezővé.² Ezen túlmenően a kormány megtiltotta a védekezésben kiemelt szerepet betöltő dolgozók (egészségügy, fegyveres szervek, kormánytisztviselők) külföldre utazását, a felsőoktatási intézmények látogatását, valamint korlátozta a rendezvényeken résztvevők számát. Ezt követően 2020. május végéig 213 kormányrendelet került kihirdetésre, amelyek a koronavírus járvánnyal összefüggésben változásokat hoztak az életünk minden területén. Hirtelen szigorodtak, majd fokozatosan enyhültek az utazásra és a szabad mozgásra vonatkozó szabályok is.

¹ 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet veszélyhelyzet kihirdetéséről

² 41/2020. (III. 11.) Korm. rendelet az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről

A világ szinte minden országában 2020. március-április hónapokban egyre szigorodó szabályokat hoztak a fertőzés terjedésének mérséklése érdekében, majd ezt követően 2020 májusától, a járvány terjedési sebességének mérséklődésével igyekeztek a korlátozó szabályokon enyhíteni a pandémia gazdaságra gyakorolt káros hatásának enyhítése céljából.

A járvány hatékony és eredményes kezelése érdekében gyorsan, az addig megszokotthoz képest merőben más szabályokat hozott a jogalkotó az államhatárhoz kötődő rendőri feladatok vonatkozásában. A feladatokban bekövetkező hirtelen változások, az új szabályok értelmezési nehézségei, a kialakult gyakorlat hiánya, a jelentős leterheltség a feladatokat végrehajtó állományban bizonytalanságot okozott, a szolgálati tevékenység átláthatatlanságát idézte elő. Ezzel pedig jelentősen nehezítette a vezetők ellenőrzési feladatainak végrehajtását. Emellett az intézkedés alá vontak kiszolgáltatottsága, bizonytalansága nőtt, az államhatáron történő átjutás lehetősége számukra felértékelődött. Ezek a tényezők együttesen jelentősen növelték a feladat végrehajtásában résztvevők korrupciós kockázatait.

E tanulmányomban azt vizsgálom, hogy a COVID-19 világjárvány kezelése milyen feladatokat adott az államhatárhoz kötődően a Rendőrség rendészeti szakterületének, és ehhez kapcsolódóan milyen új korrupciós kockázatok jelentek meg. Végig gondolva a COVID-19 világjárvány kezelésével kapcsolatban az államhatáron felmerülő feladatokat, a hirtelen változtatott és nehezen átlátható szabályokat, a vezetői és a függetlenített ellenőrzés végrehajtásának nehézségeit, egyértelműnek tűnik, hogy a jövőben esetlegesen előálló hasonló helyzetek eredményes és hatékony kezelése érdekében elemezni kell az új rendőri feladatokat és az azokhoz kapcsolódó korrupciós kockázatokat. A kockázatok azonosítása, az ismertté vált korrupciós cselekmények elkövetésének körülményei elemzése nélkül nem lehetséges a korrupció megelőzése, amely a szabályszerű feladatellátás feltétele. Ahogy Kránitz Mariann megállapítja: *„a korrupcióval való foglalkozás célja ugyanis nem más és nem is lehet más, mint ennek a jelenségnek a megelőzése.”*³

2. A COVID-19 világjárvány kezeléséhez kapcsolódó, államhatárhoz kötődő rendőri feladatok

A járvány terjedésének lassítása miatt a veszélyhelyzet ideje alatt az államhatár átlépésének szabályai jelentősen szigorodtak.⁴ A szabályoknak a betartatása elsősorban a rendőrség feladati közé tartozott. Ez jelentős változást jelentett a korábbi időszakhoz képest. Hazánk schengeni térséghez való csatlakozása óta a belső határokon nem volt határellenőrzés, a külső határokon folytatott ellenőrzés pedig Európai Uniói jogszabály a Schengeni határ-ellenőrzési kódex⁵ szabályainak megfelelően történt, ami alapvetően garantálta a schengeni térségen belül a személyek és áruk szabad mozgását. A schengeni térségen kívüli egyes országok állampolgárait (EGT országok állampolgárai és családtagjai) is megillette azonban a szabad mozgás és tartózkodás joga.

Az elsődleges szándéka minden országnak az volt, hogy az államok közti utazásokat megszüntesse, vagy legalábbis a határátlépések számát minél kisebb mértékűre redukálja. Ugyanakkor kényes egyensúlyt kellett fenntartani, hiszen a bevezetett

³ Kránitz Mariann: A korrupció BM Könyvkiadó, Budapest, 1986.30. o.

⁴ Vö. Hautzinger Zoltán: A migráció szabályozásának reaktív tényezői. Belügyi Szemle 2020/9. 51. o.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex)

intézkedések nem okozhattak aránytalanul nagy érdeksérelmet sem az egyes embereknek, sem a gazdaság szereplőinek. Kontrollált módon, az egészségügyi kockázatok mérlegelésével a határátlépést biztosítani kellett. Ebben a folyamatosan változó helyzetben a magyar rendőrség államhatárhoz kapcsolódó feladatai az alábbiak voltak:

- határellenőrzés visszaállítása a schengeni belső határokon: kisebb határátlépési pontok fizikai lezárása, őrzése, főbb útvonalakon ellenőrzési pontok kialakítása;
- határellenőrzés fenntartása a schengeni külső határokon: kisebb határátkelőhelyek lezárása, viszonylatonként 1-2 határátkelőhely üzemeltetése.
- Az országba belépő forgalom korlátozása az alábbi kivételekkel:
 - a külföldről hazatérő magyar állampolgárok és a magyarországi lakcímmel és tartózkodási engedéllyel rendelkező EGT állampolgárok beutazásának biztosítása;
 - nemzetközi áruforgalom zökkenőmentes, ellenőrzött átléptetésének biztosítása;
 - egyedi méltányossági kérelmek elbírálása, az engedélyezett beutazások során a határátlépés biztosítása;
 - tranzitforgalom biztosítása Nyugat-Európa és a balkáni államok között: az utasok átléptetése a kijelölt határátkelőhelyeken, meghatározott időablakban, az országban kijelölt korridorok rendőri biztosítása annak érdekében, hogy az átutazók ne jelentsenek járványügyi veszélyt a Magyarországon élőknek. A tranzitforgalom későbbiekben kiterjesztésre került a Liszt Ferenc repülőtérre utazó, külső határon belépő utasokra is;
 - szomszédos országokkal kötött megállapodás alapján munkavégzés, vagy egészségügyi ellátás igénybevétele céljából a határ mentén élők ingázásának biztosítása;
 - a Magyarországon tanuló külföldön élő diákok részére az érettségi vizsgán való részvétel;
 - az agrárágazat munkaerőigényeinek kielégítése érdekében a mezőgazdaságban dolgozó külföldi munkavállalók beléptetése munkaszerződés és előzetes bejelentés alapján;
 - minden belépő utas egészségügyi szűrésének biztosítása - a szűrést az Országos Mentőszolgálat munkatársai és önkéntesei végezték;
 - a magyarországi úticéllal belépő személyek esetében a házi, hatósági, vagy munkahelyi karantén elrendelése (kivéve ingázók, érettségizők, illetve egyedi engedéllyel rendelkezők);
 - a karantén szabályainak betartásának ellenőrzése;
 - folyamatos kapcsolattartás a szomszédos országok határrendészeti szerveivel, a szigorítások és könnyítések összehangolása, várakozások kialakulása esetén operatív beavatkozás.

Mint látható a határok lezárása nem eredményezte automatikusan a határforgalom szünetelését, sőt a tranzitforgalomra kijelölt határátkelőhelyeken sokkal alaposabb ellenőrzéseket kellett végrehajtani, sokkal több egyedi esetben kellett döntést hozni az ott szolgálatot teljesítő rendőröknek. Az egész világra kiterjedő járvány miatt az átlépő utasok száma a korábbi időszakhoz képest csökkent és a határátlépések a nagyobb határátkelőhelyekre koncentrálódtak. Az átlépő utasok nagyságrendjének érzékeltetése érdekében a Nagylak Határrendészeti Kirendeltség alárendeltségébe tartozó Nagylak Közüti

Határátkelőhely és Csanádpalota Autópálya Határátkelőhely forgalmi adatait használok fel. Ez a két határátkelőhely egymástól 10 kilométerre helyezkedik el, a veszélyhelyzet ideje alatt Csanádpalotán elsősorban a tehergépjármű és autóbusz forgalom közlekedése engedélyezett, míg Nagylakon a személyforgalom ellenőrzését végzik. A két határátkelőhelyen 2020. május hónapban 326.619 fő utas lépte át az államhatárt, ami jelentősen (56,8%-kal) elmarad ugyan a 2019. év május havi adatoktól, azonban így is több mint 10.500 utas ellenőrzését jelenti naponta. Ennél is megdöbbentőbb azonban az a tény, hogy ugyanebben a hónapban a rendőrök 124.914 db tehergépjármű ellenőrzését hajtották végre (napi 4029 db tehergépkocsi), ami az előző évi adatokat 58%-kal haladja meg.

3. A COVID-19 világjárvány kezeléséhez kapcsolódó, államhatárhoz kötődő rendőri feladatok korrupciós kockázatai

A rendészet egyes területein a korrupciós kockázatok szignifikáns különbségeket mutatnak. Nagyobb kockázatot jelent, ha az adott szolgálati ág dolgozói főként külföldi állampolgárokkal lépnek kapcsolatban, munkájukhoz speciális szakismeret szükséges, a tevékenységüket szabályzó jogszabályok, közjogi szervezetszabályzók nehezen átláthatók, illetve gyorsan változnak. Emellett növeli a kockázatot a nagy leterheltség, a rossz munkakörülmények, a vezetői vagy a függetlenített belső ellenőrzés végrehajtásának nehézségei. A szakmai álláspont szerint a határrendészeti és a közlekedésrendészeti szolgálati ág kiemelt korrupciós kockázattal rendelkezik, hiszen ezeknél a tevékenységeknél a kockázatot növelő tényezők már a megszokott, átlagos szolgálati feladatok esetén is tetten érhetők. Ezeket – a már egyébként is jelentős – kockázatokat tovább növelték a COVID-19 világjárvány kezeléséhez kapcsolódó feladatok.

A pandémia kezelése során végzett rendőri munka a következő okok miatt jelent kiemelt korrupciós és egyben biztonsági kockázatot is:

1) Jelentős, az elmúlt évtizedekben példa nélküli beavatkozás a mindennapi életbe

Beutazás korlátozása külföldi utasoknak, amely jelentős érdeksérelmet okoz. A döntés következményeként több millió kelet-európai szakadt el nyugati munkahelyétől, korábbi egzisztenciájától, esetleg családtagjaitól. Sok esetben olyan jelentős érdek fűződik a határátlépéshez, hogy az utasoknak akár magas összegű veszteség árán is megéri eljutni úti céljukhoz. Ugyanakkor a 14 napos karantén elkerüléséhez szintén jelentős érdek fűződhet.

2) Bizonytalanság

A folyamatosan változó beutazási és átutazási szabályok jelentős bizonytalansághoz vezettek a rendőrök és az utasok körében egyaránt. Gyakran előfordult, hogy egy-egy változásról maguk a rendőrök is csak a híradásokból értesültek először, majd várták, hogy az eljárási szabályok változását írott formában utasításként, vagy kihirdetett jogszabályként is megkapják, hogy ezeket alkalmazni tudják.

3) Átláthatatlanság

A szigorú szabályok bevezetését szinte azonnal követték az enyhítések, egyre több kivétel jelent meg, akik ezek betartása alól mentesültek. A be nem zárt határátkelőhelyeken is különböző korlátozások voltak érvényben, azonban folyamatosan változott, hogy melyik helyen milyen utas kategóriákat, milyen úti céllal, milyen időablakban lehet beléptetni.

4) A schengeni térség országai nem voltak rá felkészülve, hogy a szabad mozgás joga bármikor is korlátozásra kerül.

Az Európai Unió ez elmúlt években igen nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a harmadik országbeli állampolgárok beutazása ellenőrzött formában történjen, utazásaik is nyomon követhetők legyenek. Csak az utóbbi időben merült fel igényként az, hogy a schengeni külső határokon belépéskor minden Európai Unió állampolgárának az adatai ellenőrzésre kerüljenek a schengeni információs rendszerben, így akik veszélyt jelentenek bármely ország közrendjére, azokat el lehessen fogni, vagy mozgásukat nyomon lehessen követni. De ez az intézkedés még mindig csak azokkal szemben eredményes, akik valami miatt már hatóságok látókörébe kerültek. A Covid-19 járvány során azonban igényként merült fel, hogy minden ország csak azokat az embereket engedje be a területére, akik már huzamosabb ideje állandó jelleggel tartózkodnak ennek az országnak a területén, akiknek ott bejelentett lakcímük és munkahelyük van. Ezt a tranzitáthaladás engedélyezése előtt a magyar rendőröknek kellett ellenőrizni a Románia felől belépő utasok esetében. A problémaként merült fel, hogy egy Európai Unió állampolgárának nem állítanak ki tartózkodási engedélyt egy másik Európai Unió országba való huzamos tartózkodás igazolására, elegendő ezt az állampolgárnak bejelenteni és regisztrálni magát a fogadó ország hatóságainál. A huzamosabb idejű tartózkodásra vonatkozó előírásokat a tagállamok nemzeti hatáskörben szabályozzák. A gyakorlatban minden tagország más-más igazolást állít ki annak bizonyítására, hogy egy EU-n belüli állampolgár jogszerűen él, dolgozik, vagy tanul a területén. Ezek az igazolások leggyakrabban semmilyen biztonsági védelemmel nincsenek ellátva, így az államhatáron történő ellenőrzésük igen nehéz, visszaélésekre adhat alapot.

5) A rendőrök ellenőrzésének nehézségei.

Az előzőekben leírt problémák nem csak az intézkedő rendőröket, hanem a munkájuk ellenőrzését is nehezítette, hiszen sok esetben nem különült el élesen, hogy egy intézkedés során mi a jó, illetve mi a rossz döntést. A helyzetet tovább nehezítette, hogy határátkelőhelyeken dolgozó rendőrök - az átlépő utasok magas száma miatt - fokozottan ki voltak téve a fertőzésveszélynek, így az ellenőrzésük is sokkal nagyobb körültekintést igényelt.

A rendőri munkafolyamatok és a korrupciós kockázatok elemzése alapján megvizsgáltam, hogy a gyakorlatban melyek azok az életszerű helyzetek, amelyek során korrupciós cselekmények bekövetkezése a leg valószínűbb volt:

- A veszélyhelyzet kezdetén a határellenőrzés visszaállítását követően csak a Kínából, Olaszországból, Koreai Köztársaságból és Iránból érkező külföldi személyek országba történő beléptetése során voltak korlátozások. Mivel ezekkel az országokkal nincs közös szárazföldi határunk, így ennek a szabálynak a

betartása, betartatása elsősorban az utas nyilatkozatán alapult, hiszen a bemutatott okmányok alapján nem lehetett megállapítani, hogy az utas valójában járt-e például Olaszországban. Előfordult olyan eset is, hogy maga a rendőr világosította fel az utast, hogy mit nyilatkozzon annak érdekében, hogy elkerülje a kötelező karantént. Történhetett ez pusztán jóindulatból, vagy a karantén elrendeléséből adódó rendőri munka elkerülése érdekében, de akár anyagi haszonszerzés céljából is.

- Szintén korrupciós veszélyforrásként merült fel a lezárt határátkelőhelyeken történő engedély nélküli átléptetések. A lezárások miatt az utasok jelentős részének több 100 kilométert kellett kerülni azért, hogy egyáltalán megpróbálja, hogy engedélyezt-e számára az átlépés. Az üzemelő határátkelőhelyeken is hónapokig csak bizonyos időablakban volt lehetséges az átlépés, továbbá több órák várakozásra kellett számítani. Ezek együttesen megnövelték a korrupciós kockázatot a lezárt határátkelőhelyeken.
- A személyforgalomban bevezetett legszigorúbb korlátozó intézkedések idején is az áruforgalomban szinte semmilyen korlátozás nem volt a járvány ideje alatt. A kétféle fogalom elkülönítése azonban már teljesen egyértelmű és szabályozott, hiszen árut nem csak a KRESZ alapján tehergépkocsinak minősülő járművel lehet szállítani. A határátkelőhelyeken az áruforgalom 25-30%-át 3,5 tonna összsúlyú személygépkocsinak minősülő járművek bonyolítják. Komoly munkát okozott a rendőröknek annak megállapítása, hogy az áruszállító járművek tényleges áruszállítást végeznek-e, vagy az üres járművek rakományt felvenni mennek-e. Ezen túl annak az ellenőrzése is fontos volt, hogy a járműben ténylegesen csak annak személyzete tartózkodik-e. A korábbiakban említett nagyarányú növekedés a tehergépjárművek számában, valamint a több féleképpen értelmezhető szabályozás szintén jelentős korrupciós kockázatként értékelhető.
- A szigorú szabályozás bevezetése mellett szinte azonnal szükségessé vált az egyedi esetek elbírálásával is foglalkozni. A vonatkozó jogszabály⁶ különös méltánylást érdemlő esetben a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes hatáskörébe utalta az egyedi engedélyek kiadását. Ez vonatkozhatott külföldiek határátlépésének engedélyezésére, illetve magyar állampolgárok esetében a karantén elrendelésének mellőzésére is. A beadott engedélykérelmek magas száma, illetve a különös méltányosság fogalmának szabad értelmezése szintén visszaélésekre adhatott alapot. Ez nem feltétlenül csak az engedélyezési eljárás során jelenhetett kockázatot.
- Különösen nagy korrupciós veszélyforrást jelentett a humanitárius célú tranzitáthaladások engedélyezése⁷. A szabályozás lényege, hogy a Nyugat- és Kelet-Európa között hazánk biztosította a külföldi személyek áthaladását, amennyiben a célországba való tartózkodásuk jogszerűségét igazolni tudták, és az államhatáron végzett orvosi vizsgálat során COVID-19 fertőzés gyanúja nem merült fel. A tranzit célú áthaladás csak meghatározott időszakokban és kijelölt útvonalon volt engedélyezett. Az utasok Magyarország területét a lehető

⁶ 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről 4. §

⁷ Az Országos Rendőr-főkapitány 29000/9828/2020.ált számú határozata a szomszédos állam polgárai esetében, valamint a humanitárius célból történő tranzitáthaladás során a határátlépésre, a Magyarország területén tartózkodásra, az áthaladásra, az útvonalra, a megállási lehetőségekre, a humanitárius tranzitforgalomra vonatkozó különös közlekedésre vonatkozó szabályokról

legrövidebb útvonalon és legrövidebb időn belül kötelesek voltak elhagyni. Ennek a szabálynak a betartatása és ellenőrzése az államhatárokon és az ország mélységi területein egyaránt komoly kihívás elé állította a rendőri állományt, de ugyanakkor korrupciós és biztonsági kockázatot is jelentett.

Az államhatáron történő ellenőrzés problémái egyrészt abból adódtak, hogy a szabad mozgás jogával rendelkező állampolgárok (EGT állampolgárok és családtagjaik) korábban személyigazolványuk, vagy útlevelük bemutatása mellett szabadon léphették át a schengeni külső határokat. A COVID-19 járvány kapcsán egész Európában bevezetett intézkedésekig nem merült fel annak igénye, hogy egy EGT állampolgár egy másik EGT államban való tartózkodásának igazolására az útlevelén, vagy személyi igazolványon kívül bármilyen egyéb dokumentumra szükség legyen, hiszen ez az egyik alapvető uniós alapjog korlátozását jelentette volna. Ez a szabályozás az utazók és a rendőrök között egyaránt bizonytalanságot okozott. Gyakran fordult elő például, hogy több éve legálisan Németországban dolgozó, ott lakással rendelkező román állampolgárok hivatalos (állami szervek által kiállított) dokumentumokkal nem tudták alátámasztani azt, hogy huzamosabb idejű tartózkodásra jogosultak Németországban. Az a tény, hogy az útlevélkezelőknek nem volt taxatív felsorolva, hogy melyek azok a dokumentumok, melyeket a határátlépéskor továbbutazási feltételként elfogadhatnak, komoly visszaélések alapját képezte.

Az ország mélységi területein a tranzitútvonalak biztosítása jelentette a legnagyobb kihívást. Gyakran előfordult, hogy az utasok a várakozások elkerülése érdekében letértek a kijelölt útvonallról. Ennél nagyobb problémát okozott, hogy az utasok félelmeit, hiányos ismereteit és a menetrendszerinti autóbusz közlekedés leállítását kihasználva egész iparág alakult arra, hogy a humanitárius tranzitáthaladás szabályozásának gyenge pontjait kihasználva, azt kijátszva utasokat szállítson a keleti és nyugati határszakasz között. A fuvarozók igen nagy haszonra szert téve játszották ki a szabályozást, az ellenük való rendőri fellépés nem volt hatékony és szintén sok visszaélésre adott alapot.

A Magyarországon elrendelt 14 napos házi karantén betartásának ellenőrzést szintén a rendőrség hajtotta végre. Ennek lényege, az volt, hogy az illetékes rendőrkapitányság nyilvántartással rendelkezett a területén karantén hatálya alá tartozó személyekről, majd rendszeresen ellenőrizte, ténylegesen a lakóhelyén tartózkodik-e a személy. Ez szintén visszaélésekre adott okot, mivel előfordult, hogy olyan személy ellenőrzését igazolták le rendőrök, aki ténylegesen nem tartózkodott a megadott lakcímen.

4. Összegzés

Az állam belső rendjét fenntartani köteles rendőrségnek alkotmányi meghatározását nem minden ország tekinti alapkövetelménynek.⁸ Magyarországon azonban az Alaptörvény 46. cikk (1) bekezdésében rögzítésre került, hogy a rendőrség alapvető feladata – többek közt – az államhatár rendjének védelme és a rendőrség részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában.⁹ Ez a rendelkezés is érzékelteti, hogy az államhatárhoz kapcsolódó rendőri feladatok, azok szabályszerű, szakszerű végrehajtása stratégiai fontosságú az ország biztonsága szempontjából. Elengedhetetlen, hogy a

⁸ Hautzinger Zoltán: A fegyveres szervek rendeltetésének alaptörvényi szabályozása In: Drinóczi, Tímea (szerk.) Magyarország új alkotmányossága Pécs, PTE Állam- és Jogtudományi Kar, 2011. 65. o.

⁹ Magyarország alaptörvénye (2011. április 25.) 46. cikk (1) bekezdés

szakterületen dolgozók a korrupciót következetesen elutasítva végezzék szolgálati tevékenységüket.

A COVID-19 kezeléséből adódó, az államhatárhoz kapcsolódó rendőri feladatokat elsősorban végrehajtó határrendészeti és közlekedésrendészeti állomány egyébként is magas korrupciós kockázatait tovább növelte. Bár a pandémia kezelése az utóbbi évtizedekben nem várt, példa nélküli helyzetet teremtett, tudomásul kell venni, hogy ehhez hasonló, rendkívüli szituációk, feladatok a jövőben is bármikor előfordulhatnak. Ennek megfelelően az élet valamennyi területén – így a korrupció kezelésében is – szükséges erre felkészülni.

Naprakész ismeretekkel kell rendelkeznie a vezetői és a függetlenített belső ellenőrzést végző állománynak a munkaköri kockázati tényezőkről, hiszen csak így tudnak olyan ellenőrzéseket végrehajtani, melyek segítenek a korrupciós jellegű cselekmények megelőzésében, a bekövetkezési valószínűségük csökkentésében.¹⁰ Ahhoz tehát, hogy a korrupció ellen eredményesen tudjunk fellépni, elengedhetetlen a szolgálati feladatok részletes ismerete, ezen keresztül a kockázatok felmérése, elemzése és a kockázatok kezeléséhez megfelelő, specifikus eszközök, módszerek megválasztása.

A járvány terjedésének megakadályozása érdekében rengeteg operatív beavatkozás történt a rendőri munkába egyedi intézkedések formájában. Ezen intézkedések többsége általános feladatokat tartalmazott, annak érvényre juttatása a rendőrök egyedi döntésein alapult. A feladatrendszer olyan összetetté és bonyolulttá vált, hogy minden egyedi esetre nem lehetett általános szabályozást alkotni továbbá a rendőri munka is szinte külső kontroll nélkülivé vált, így igen nagy hangsúlyt kapott az intézkedő rendőrök felkészültsége, szervezet iránti elkötelezettsége és integritása. Hasonló helyzetek kezelésére történő felkészülés során ezen kompetenciák erősítésére kiemelt figyelmet kell majd fordítani, annak érdekében, hogy a rendőri állomány a gyorsan változó, vagy szabályozatlan helyzetekben is a Rendőrség és egyben Magyarország érdekeit tartsa elsődlegesnek.

¹⁰ Balla József: Integritási kockázatok csökkentése a határrendészek körében. Budapest, NKE, 2019. 19. o.